

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

43. An proficiens à civitate, ubi non servatur ieiunium, accedens meridie ad locum domicilii, ubi servatur, teneatur servare ieiunium, si nondum violatum est? Ex p. 1. t. 9. r. 50.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

Sup. hoc in §. 1. Negatiuam sententiam tenet Bordon *tom. 1. Resol. 18. n. 5.* alique viri docti consulti à P. Pellizar. quorum sententiam ipse probabilem putat in *Man. Reg. tom. 1. tr. 5. c. 5. q. 21. n. 5. 2.* dicens. [Quod non est semper verum sententiam commodum, debere sentire & onus; sed solum in casu quo onus est inseparabile à commodo; (quod vtiq; non progredit in casu nostro.) Sicque Regulares fruuntur beneficiis, & commoditatibus ciuitatum, in quibus habitant; & tamen non subsunt oneribus, impositionibus, talliis, ac vectigalibus. Tum, quia negari potest, ac debet Regulares exemptos teneri obedire Episcopis in omnibus, quæ lege synodali præcipiuntur, & non derogant regulari disciplina. Tum quia, si detur Regulares teneri ad dicta ieiunij approbata ab Episcopis iam ipsi subiacebunt iurisdictioni illorum, etiam in casibus non exceptis; quod est contra immunitatem ipsorum personis competentem ex pluribus priuilegiis *alibi* referendis. Ita Pellizar. Vnde si standum esset in hac sententia, sequi retur, quodd Panormitanus, v. g. obligatus ex voto populi ieiunare in vigilia Conceptionis, B. Virginis, si illo die extaret in domo Patrum Iesuitarum, vel Theatinorum non esset obstrictus ieiunio & posset ibi comedere carnes; quod probatur ex doctrina Henr. Azorij, & Bonac. quam sequitur Pasqualigus in *praxi de ieiunio, decis. 212. n. 1.* & quam non impugnat Pellizar. *vbi supra n. 59.* asserens existentem intra Monasterium aliquod Regularium, non teneri ad ieiunia propria territorij, cuius est incolæ: nam locus exemptus æquiparatur alieno territorio; & aliàs delictum commissum in loco exempto est extra ordinarij iurisdictionem, *cap. 1. §. Nunquid de priuileg. in 6.*

2. Sed hæc omnia esse volo secundum mentem supradictorum Doctorum: nam scio communem sententiam esse in contrarium. Quare, præter Vasquez, & Sanchez à Pellizzario citatos, tenet affirmatiuam sententiam Lezzana in *sum. tom. 1. c. 11. num. 13. & tom. 3. verb. Ieiunium, 7.* & Portel. *verb. Dies festiui, n. 4.* De ieiuniis verò ab Episcopo in Synodo indictis, vide Riccium in *praxi, tom. 4. ref. 379. n. 4.* firmantem, Regulares ad illa non teneri.

3. Nota hæc obiter, Pellizar. *vbi supra, num. 58.* & Bordon *num. 2.* docere, Regulares existentes Mediolani in primis quatuor diebus Quadragesimæ, teneri ad ieiunium, si morantur in suis Monasteriis; secus autem si existerent in domibus secularium, quia vnusquisque potest se transferre à sua Parochia, vbi ieiunatur, ad Parochiam, vbi non seruatur ieiunium, & ibi non ieiunare; ergo, &c. Imò plus addunt, dictos Regulares, postea in diebus Rogationum existentes in suis Monasteriis, non teneri ad ieiunium quod tenentur in illis diebus ceteri Mediolanenses sicuti, v. g. Cremonensis existens Mediolani in primis quatuor diebus Quadragesimæ, & comedens carnes, postea Cremonia existens in diebus Rogationum, non teneretur in illis ieiunare. His omnibus consentit Pasqualig *d. 209.* quæ quidem non auderem tanquam improbabilia damnare.

RESOL. XLII.

An qui descendit mane ex loco, vbi est ieiunium peruenitur ad locum, vbi non ieiunatur, possit sumere ieiunaculum, & comedere in illo loco, vbi ieiunium non seruatur? Imò, quamuis nocte sit peruenitur ad ipsummet oppidum, à quo mane exiit, & vbi ieiunium seruabatur? Ex p. 1. tr. 9. Ref. 4.

§. 1. Negatiuam sententiam docet Granado in p. 2. D. Thome contr. 7. tract. 4. par. 1. disp. 6.

sect. 4. num. 31. Coninch. in 3. p. de Sacram. q. 74. art. 4. disp. 3. n. 103. Pontius de matrim. lib. 5. c. 8. n. 13. Et ratio est: quia non refert, vt vesperi sit ponenda causa excusans à ieiunio; nam hæc nondum est posita; aliàs posset manè comedere carnes; quia eadem causa excusans à ieiunio excusat, excusabit etiam ex causa ab abstinentia carniū, has enim vesperi licite comedet.

2. At, his non obstantibus, contrariam sententiam docuit Lessius *lib. 4. c. 2. dub. 8. num. 88.* vbi sic asserit: [Qui discedit mane ex oppido domicilij, vbi est ieiunium, peruenitur ad locum, vbi non est ieiunium; non potest quidem in loco domicilij veli carnis; potest tamen sumere ieiunaculum; quia non tenetur illo die abstinere à secunda refectioe, cum in loco, ad quem peruenitur est, possit secundo, & tertio comedere; ergo potest primam refectioem sumere manè, antequam discedat. [Ita ille idem etiam docet Sanchez de matr. *tom. 1. lib. 3. disp. 18. num. 2.* Portel. in *addit. ad dubia regul. verb. ieiun. num. 1.* Naldus in *sum. verb. ieiunium, num. 2.* Filiucius *tom. 2. tr. 2. p. 2. c. 6. num. 109.* Molfesius in *sum. tom. 1. tract. 1. c. 4. n. 11.* Imò cum Sancio in *Select. disp. 54. n. 28.* & aliis, puto, hoc etiam esse verum, quamuis nocte sit peruenitur ad proprium oppidum, à quo mane exiit, & vbi ieiunium seruabatur: nam, cum ipse ferè per totam diem fuerit in loco, vbi non ieiunabatur; potuit licite pluries comedere, cum quo ieiunium nequit seruari; erit tamen adstrictus, serò in oppidum reuersus à carnis abstinere.

3. Ad argumentum verò Coninch, responderet ex Sanchez. obligationem abstinentiæ à carnis esse diuiduam; vnde toties illis vtens in die vterito delinquit mortaliter: quare potest pro parte diei eiusdem, dum in loco obligationis est, id præceptum seruare; & pro parte eiusdem diei non seruare, dum est, in alio loco in quo non obligat: sed obligatio ieiunandi indiuidua est, consistens in vnica comestione quam semel violans ieiunium, comedendo, non tenetur amplius ea die à cibis abstinere; cum ergo ieiunium nocte obligaturum non sit; non obligat summo mane. Ita Sanchez quem citat, & sequitur Villalob. in *sum. tom. 1. tract. 2. disp. 34. num. 3.* vbi sic ait: [El que sale de su lugar, donde se ayuna, y llega la hora de la cena à otra, abonde se come carne, la puede cenar alli, y aun podria, antes de salir de su lugar, si tiene por cierto, que ha de yr al lugar, donde no se ayuna, al morzar en su casa por lo mañana, con que no coma carne entonces.] Ita ille.

RESOL. XLIII.

An proficiscens à Ciuitate, vbi non seruatur ieiunium, accedens meridie ad locum domicilij, vbi seruatur tenetur seruare ieiunium, si nondum violatum est? Ex p. 1. tr. 9. Ref. 50.

§. 1. Affirmatiuè responder Sanchez in *sum. tom. 1. lib. 1. cap. 12. num. 33.* Lessius *lib. 4. cap. 1. dub. 8. numero 57.* & Basilius Pontius de matrim. *lib. 5. c. 8. num. 3.*

2. Sed negatiuam sententiam docet Sancio in *Select. disp. 54. n. 4.* nam, vt supra dicendum est, mandatum ieiunij respicit integrum diem, vt indiuiduum obiectum; sed cum ille poterit licite comedere in loco, à quo discessit, merito non tenetur ad ieiunium per integrum diem. Et supradicti Doctores: eo modo, quo fatentur, proficiscentem ab oppido domicilij, vbi seruatur ieiunium, & peruenientem nocte, vbi non seruatur, posse in domicilio ieiunaculum sumere, eò quòd.

Sup. hac sequentia, & sequentibus in hoc §. in tom. 6. tr. 1. Ref. 48. ex doct. §. vlt. per totum, signanter in princ. & in tom. 5. tr. 1. ex lata doct. Ref. 86. in fine vers. Vnde.

Sup. his in Ref. præter, & in aliis eius primæ not.

Sup. hoc inf. in Ref. 44. &c.

* Sup. hoc sup. in tr. 2. Ref. 41. §. Ad. in fine, &c. & pro existentibus in diebus Rogationum, &c. hic sup. in Ref. 39. §. 1. prope finem.

quod nocte cenare licite possit; item admittere erunt adstricti, non teneri seruare ieiunium peruenientem ad domicilium, vbi seruatur, quando mane potuit in tantulum sumere.

RESOL. XLIV.

An aliquis, vt fugiat obligationem precepti, possit transire ad alium locum propinquum, vt non ieiunet, si ieiunetur in suo? Ex p. 1. tr. 9. Ref. 19.

1. Videtur negativè respondendum; quia malitia, & fraus non debet patrocinari auctori, vt communiter asserunt Iurisperiti, & ita docet Medina in p. 1. quæst. 66. art. 5. Syluest. verb. ieiunium, quæst. 2. Rosell. eod. verb. num. 26. & nouissimè Lessius l. 4. c. 2. d. 8. n. 60.

2. Sed contrariam sententiam in praxi tutam esse, & probabilem existimo: & illam docet nouissimè Fagundez Præcept. l. 1. c. 7. n. 7. etiam, vt dixi, si talis causa sola intentione in alium locum se conferat; vt ieiunium patriæ effugiat; quia in tali casu non datur propriè, & formaliter fraus: nam fraus datur propriè, vbi est obligatio legis, quam quis per dolum, vel fraudem vult euadere: sed hic nulla datur obligatio, vt superioris questione probatum est: ergo dicendum est: dari potius fugam quamdam obligationis, quæ fuga se non est bona, nec mala, & ita faciens vitur iure suo. Ergo, &c.

RESOL. XLV.

An quis teneatur ad ieiunia sui oppidi, dum absens est? Et aliqua alia circa hoc, & circa peregrinos, & vagos inferuntur in textu huius Resolutionis. Ex p. 1. tract. 9. Ref. 18.

1. Affirmatiuam sententiam docet Paludan. in 4. dist. 15. q. 4. a. 3. quem postea sequitur D. Antoninus p. 2. tit. 7. c. 2. in fin. & Syluest. verb. ieiunium, 17. Rosella. eod. verb. n. 16. & alij. Et ratio est quia aliter non teneretur ad leges loci, per quem transit, neque ad leges patriæ: ergo omnino exemptus esset; quod aliter est absurdum.

2. Hæc sententia est probabilis. Sed contrariam probabiliorē esse existimo, quam docet Villalobos in pen. tom. 1. tract. 2. diff. 34. numero 1. & seq. Filliucius tom. 1. tract. 27. part. 2. cap. 6. numero 108. Lessius lib. 4. cap. 1. dub. 8. numero 54. Sanchez de matrim. tom. 1. lib. 3. dist. 18. num. 18. Reginaldus tom. 1. lib. 4. cap. 12. n. 136. & alij. Et ratio est quia statuta, & consuetudines locales affixæ sunt loco, & obligant tantum existentem in eo, vt constat ex cap. illa, dist. 12. & cap. 2. de quæst. in 6. ergo, &c. Et ideo, si quis noctu peruenit in loca, vbi ieiunium suæ patriæ non seruatur, potest cenare, & comedere carnes. Ita Lessius, vbi supra.

3. Et Lusitanus transiens per Castellam potest edere in castina animalium, quamuis in Lusitania id sibi feriat, & die Sabbati non liceret. Ita Sayrus in clauis, cap. 3. n. 17. Nauarrus in summa cap. 23. num. 120. Covarruias lib. 4. var. cap. 20. num. 8. Et hæc doctrina procedit, etiam si talia ieiunia essent iuris communis, & obligarent in patria peregrini; non autem in eo loco, in quo reperitur, si per dissuetudinem fuissent abrogata: & ita Mediolani licitum erit peregrinis vesci canibus primis quatuor dictis Quadragesimæ, vt notauit Sanchez de matrim. tom. 1. lib. 3. cap. 18. num. 7. & 18. & Lessius mon. 59. Fagundez, vt infra, numero 3. Socus autem, si ieiunia domicilij sui obseruentur etiam in loco, vbi tunc est: quia tunc nulla ratio excusat, cum

talia ieiunia obligent in patria sua, & in loco, vbi tunc per modum transitus moratur. Et ita docet Sanchez de matrim. l. 3. dist. 18. n. 14. Suarez de Relig. tom. 1. l. 2. c. 14. Fagundez Præcept. l. 1. c. 7. num. 7. Granado in part. 2. D. Th. com. 7. tr. 3. p. 1. dist. 6. sect. 4. n. 29. & alij: licet etiam probabiliter contrarium asserat Sanctius in Selectis, dist. 54. n. 31. vbi docet, non teneri peregrinum ieiunare in loco, vbi seruatur ieiunium, quando in suo loco etiam seruatur: quia talis peregrinus non tenetur seruare legem illam in loco, vbi est præsens, ex vi legis suæ patriæ; nam illa non potest obligare extra territorium: nec etiam obligatur ex vi legis illius oppidi, per quod peregrinus transit. Ergo, &c. Nec est reputandum inconueniens, in illo casu peregrinum ad non ieiunandum esse liberum: nam vagi, qui certum domicilium non habent, nullis particulatibus legibus locorum, per quæ vagantur, vincuntur. Ita Sanc. quod est valde notandum.

RESOL. XLVI.

An peregrini, quorum præsentia solum est in transitu per duos, vel tres dies, teneantur ad ieiunia illius loci? Idem dicendum est quoad Festa loci, & Missam audiendam.

Et an Episcopi possint punire eiusmodi peregrinos ieiunia, & dies festos, & alias consuetudines loci non obseruantes?

Et an idem, quod de peregrinis dictum est, dicendum sit etiam de viatoribus, aduenis, & vagis? Ex p. 1. tr. 9. Ref. 2.

1. Sententiam affirmatiuam docuit Suarez de Relig. tom. 1. l. 2. c. 14. n. 8. & de leg. l. 3. c. 3. n. 3. Malderus in p. 2. q. 96. ar. 5. circa fin. fol. mibi 409. Mollesius in sum. tom. 1. tr. 10. c. 4. n. 17. Salas de leg. dist. 14. sect. 4. n. 415. Ortiz in sum. c. 19. mandam. 2. num. 11. in fin. Ioan. de la Cruz, in direct. consp. p. 1. præcept. 3. a. 4. dist. 9. conclus. 1. Mexia in pragmat. taxa panis, conclus. num. 80. Nauarrus in Man. c. 13. num. 5. & c. 23. num. 120. Covarruias l. 4. var. c. 20. n. 8. Lopez in instr. p. 1. c. 52. Pontius de matrim. l. 5. c. 7. §. 1. Valquez in 3. p. 1. dist. 184. c. 3. n. 28. & alij: qui omnes asserunt peregrinos teneri ad ieiunia, festa, & mores locorum, per quæ transeunt. Et ratio est: quia in cap. illa, dist. 12. & ex Augustino, ita habetur: [Ad quancunque Ecclesiam veneris, eius morem serua.] Vbi Glossa notat, illud pro- uerbum: Si fueris Romæ, Romano vinito more. Item, in cap. cons. de obser. ieiuniorum, & in Gloss. ibi, dicitur, teneri peregrinos, se conformare consuetudini locorum, in quibus sunt; & posse Episcopos illos compellere ad huiusmodi ieiunia, & consuetudines obseruandas. Vnde ex hac doctrina putat Lessius l. 4. c. 2. dub. 6. n. 51. peregrinum teneri ad ieiunium, & ad Missam audiendam, si integro die in aliquo loco permaneret. Hæc opinio est satis probabilis.

2. Sed non minus probabilem contrariam existimo & in praxi tutam, vt notauit Villalobos in summa, 10. 1. tr. 2. diff. 33. n. 8. & illam docet Fagundez Præcept. 4. l. 1. c. 7. num. 10. qui multos alios citat. Idem docet Azorinus p. 1. l. 7. c. 19. q. 4. Reginaldus tom. 1. l. 4. c. 12. n. 136. Vegha in sum. tom. 1. c. 14. cas. 11. cum aliis. Et ratio est: quia in cap. illa, dist. 12. responder Ambrosius Augustino, consuetudinem esse seruandam ad quancunque Ecclesiam quis accesserit ne aliis offensio præbeat: ergo, excludo scandalo, non tenetur peregrinus seruare ieiunium, vel dies festos alicuius loci, per quem transit. Cæteras rationes vide apud citatos Auctores.

3. Imò ego puto, dictos peregrinos, secluso scandalo, non teneri ad ieiunia, & dies festos, nisi ha-

in tr. 2. Ref. 41. §. Ad in fine, & c. in rom. 6. tr. 12. Ref. 17. in fine vers. 4. quando, & in Ref. 48. §. vlt. ad medium.

Sup. hoc lege Ref. & §. positus inf. in not. §. Imo. huius Ref.

Quoad hoc lege doct. Ref. & §. non seq.

Sup. hoc sup. ex doctrina beant